

Nincs aranytojást tojó tyúk, de az alternatív termelésből származó tojásokra nőtt a kereslet hazánkban is. Mélyalmos rendszerek fészkeibe néztünk be.

Alternatív tojótyúktartás

Mélyalmos tojások ny

Többféle korszerű tartásmód szerint lehet tojást termelni, hiszen a legelterjedtebb ketreces rendszereken kívül az alternatív tartás is adott. Ezen belül meg lehet különböztetni mélyalmos, rácspadlós vagy volieres tartásmódot, amelyek mellett ott van még a szabadtartás (free range), esetleg a bio tartásmód is. Erre azonban még kevesen adják a fejüket idehaza. A magyar piacon jelenleg mindenféle tojásra van igény.

Felmérések szerint az EU-ban a tojótyúkok 56 százaléka termel ketrecekben, bő 26 százalékuk pedig alternatív tartásban. Szabadtartásban 14 százaléknyi, bio előírások szerint pedig alig 4 százalékuk éli mindennapjait.

Lapos a pénztárca

Nálunk is megváltoztak a technológiai arányok a tartási körülmények kötelező fejlesztése nyomán. A korábbi években szinte mindenhol alkalma-

zott ketreces tartás aránya lecsökkent 64 százalék körülire, míg az alternatív tartás – főleg a mélyalmos termelés – 32 százalékra növekedett. Érzékelhető, hogy nemcsak a fejlettebb nyugat-európai országokban, hanem belföldön is nő az igény az állatbarát termelési rendszerekből származó tojásokra. Ám a hazai lakosság többsége még mindig az olcsóbb terméket keresi. Egy főre eső tojásfogyasztásunk a KSH adatai szerint évről évre csökken, most 215 darab körül járunk. A

Kertész Tamás: Mélyalmon 2-3 forinttal drágább a tojás előállítása, az igény pedig növekszik rá

omában

mélyalmos tojás azonban „**prémium kategóriás**”, vásárlóerő szükségeltetik a fogyasztásához. Mivel ez hazánkban csekély, a termelői árak nem válnak el élesen egymástól a tartásmódok szerint. Pedig a nehezebb munkáért több fizetség járna.

Az arányok eltalálása

A piac egyik legnagyobb szereplője a Farm Tojás Csoport. Tojógyűjteménye 400 ezres létszám körül jár, a rotációtól függően. Eb-

ből 150-170 ezer mélyalmos tartásban van, és mintegy 20 ezer tojógyűjtemény biotartásban termel. A többit pedig EU-konform ketreces rendszerben helyezik el. A cégcsoport beszállítói partnerekkel együttvéve 800 ezer és 1 millió közötti tojógyűjtemény tojásait dobja piacra minden évben.

Tavaly a biotojást előállító szegmensüket fejlesztették, idén pedig a hatékonyság növelésére törekednek. A cégvezetés úgy látja, a piacon a ketreces és alternatív tartásból származó tojásokra egyaránt megvan az igény. „Ezeknek az arányait pontosan el-

Naposból nevelve

Tény, hogy egy mélyalmos rendszer beruházási költségei valamivel alacsonyabbak, mint egy ketreces telepé. Viszont itt számolni kell a **nagyobb munkaerőigénytől** kezdve a 10-12 százalékkal magasabb takarmány-felhasználáson keresztül az alomra vagy rácsra tojt, szennyezett tojásokkal is. Nagyobb becsülete kellene, hogy legyen a mélyalmos tojásoknak, mert sokkal több a mögötte levő munkaráfordítás és kockázat, mint a ketreces tartásban.

Jalkóczi Zsolt öt éve vette át a veze-

Tojáspiac év elején

Majdnem minden évre jellemző, hogy az év első két hónapja gyengébb időszak a tojáspiacon. A húsvéti ünnepek közeledtével ismét megélénkül a kereslet, utána visszaesés tapasztalható. Nyár elejétől egészen év végéig többnyire emelkedést mutat a szükséglet és az ár. Most a januári termelői ár **alig haladta meg a 20 forintot**. A tojásárak hamarosan változni fognak. Egyrészt a februári időszakban sok a tyúkkivágás, másrészt idén **korán van húsvét**, amikor jelentősen megugrik a forgalom.

A regisztrált termelés az utóbbi években 800-900 millió darab tojás Magyarországon, ebből mintegy 40-45 millió darab megy exportra a KSH adatai szerint. Nemrég megjelent statisztikai felmérések azt mutatták, hogy Magyarország 2015. január-október között csaknem 12 százalékkal kevesebb héjas tojást és 35 százalékkal kevesebb friss tojást vásárolt a nemzetközi piacról, mint egy évvel korábban. Ugyanakkor a héjas tojás **exportja 15 százalékkal nőtt**.

találni nagyon nehéz, hiszen folyamatosan változó piacról beszélünk. Annyi bizonyos, hogy az alternatív termelésből származó tojásra **nő a kereslet**, miközben a ketreces tartásból származóra enyhén csökken” – mondja dr. Kertész Tamás, a győri székhelyű Farm Tojás Kft. ügyvezető igazgatója.

Egy darabra vetítve akár 4-5 forintos árkülönbségek is lehetnek a ketreces és mélyalmos tartásból származó tojások termelői ára között, ám legalább **2-3 forint különbség** van az ügyvezető szerint. Önköltségben is nagyjából ez utóbbi lehet a különbség tojásonként a kétfajta termelési rendszer között. A ketreces tartás nyilván könnyebb és gazdaságosabb, emellett az alternatív – jellemzően mélyalmos – tojástermelés is rengeteget korszerűsödött.

tést egy hajdunánási mélyalmos tojótelepen, amit még édesapja alakított ki ezredforduló előtt. Az élet úgy hozta, hogy neki kellett folytatnia a termelést, így nem sokkal a gazdaság átvétele után fiatal gazda pályázaton vett részt és támogatást nyert. A kezdetekkor két istállóban 2000 tojógyűjtemény indult. Az ötödik évre el kellett érnie a 4500-as átlagléttszámot. A tavalyi volt a fenntartási időszak utolsó éve, mégis a mai napig tartja az előző évi állományléttszámot, így évente 600-700 ezer tojást értékesít.

Az évek alatt kialakult már a vevőköre. A tojások javarészt a debreceni nagybani piacon értékesíti, emellett számos boltba is szállít. Úgy érzi, a mélyalmos tojást könnyebb eladni, mint a ketrecest, de a tartásmód **többletköltségeit nehéz érvényesíteni** az árban. „Szavakban igen, pénzben nem igazán díjazza a piac az al-

KÖLTSÉGEK MEGOSZLÁSA HAGYOMÁNYOS KETRECES ÉS MÉLYALMOS RENDSZERBEN

	Mélyalom	Ketrec
Beruházási költség 1 tyúkra vetítve	3000-3500 Ft /tyúk (épület- gépészettel együtt)	4000-4500 Ft/tyúk (épület- gépészettel együtt)
Napi takarmány- felvétel/tojó	125–130 g	115–120 g
Telepítési sűrűség (életkor > 18 hét)	9 tyúk/m ²	750 cm ² /tyúk
Munkaerőigény	1 fő/10 000 tyúk (technológiától függően)	1 fő/30 000 tyúk (technológiától függően)
Fertőtlenítés, gyógyszer	gyógyszer nincs, a fertőt- lenítés technológiától és programtól függ	gyógyszer nincs, a fertőt- lenítés technológiától és programtól függ
Elhullás*	8-10%	5-6%
Kieső tojás*	6-8%	2-3%

* 52 tojóhétre vetítve

Forrás: saját gyűjtés

VISZONYLAGOS TARTÁSI KÖLTSÉGEK AZ ELTÉRŐ TECHNOLOGIÁKBAN

Hagyományos ketrec	Új típusú ketrec	Zárt istálló, mélyalmos	Szabadtartás	Bio
100%	108%	121%	150%	200%

Forrás: Agrárkamara (2010)

ternatív tartásmódból származó tojásokat. Akkor lennék elégedett, ha tojásonként 10-12 forint biztosan megmaradna” – mondja Jalkóczi Zsolt. Az állomány egy része most kezdett el tojni, így egyelőre kisméretű S-es tojásai vannak. Ennek darabját 21 forintért árulja. A közepes méretű **M-es darabja 26 forintba**, az L-es pedig 30 forintba kerül nála.

Körülbelül **15 forintért tud megtermelni** egy tojást a gazdaságban. Ehhez most a termények ára elfogadható szinten van. Készítápot nem vásárol, inkább saját keverésű takarmánnyal etet, mert így olcsóbban jön ki. Az önköltség visszafogását szolgálja

az is, hogy jércék helyett napos csibéket vásárol, és maga neveli fel őket. Ha termelésre kész tojóhibrideket venne, akkor annak költsége tojásonként 4-5 forintba kerülne. Ennek körülbelül a felét spórolja meg, ha **maga neveli fel** az állományt. Így nála marad néhány forint a tojáseladáskor.

Ha nincs automatizált rendszer egy gazdaságban, akkor a tojások összegyűjtése elég monoton munka tud lenni. Ezen a telepen napi 4-5 órát töltenek el ezzel. A fiatalember a mélyalmos istállót kombinálná rácspadlós technológiával. Ezzel a beruházással a tojófészkek egy oldalra kerülnének, ahol a tojások **futó-**

szalagra gurulnának. Ez nagyban megkönnyítené a szedést. „Szükség lenne még egy tojásválogató és -jelölő automatára is. A rácspadozat már megvan, még 5 millió forint kellene” – számolgat Jalkóczi Zsolt. A fejlesztés után ezer darabbal több jérce is elérne az épületben, de inkább a tojásgyűjtés hatékonyságát igyekezik növelni a fiatal termelő. Szerinte mélyalmon 2500 tojótyúkkal már boldogul valahogy az ember, egy **négyezres állomány már megélhetést adhat** egy család számára, viszont fejlesztésre aligha futja. A jelenleginél több tojást is eladhatna, de az már a telepi munka és a család rovására menne.

Ügyeskedők célpontja

Soknak tartották a ketreces technológia beruházási költségét, ami csak 8-10 év alatt térült volna meg – számolgattak egy füzesgyarmati családi vállalkozásban. Ezért inkább a mélyalmos tartás mellett döntöttek hét évvel ezelőtt. Jelenleg két istállóban összesen 2800 tyúk termel.

„Legalább 2-3 forinttal többre kerül nekünk egyetlen tojás előállítására a ketreces tartáshoz képest. De a vevők többnyire az árat nézik, semmi más” – mondja *Hajdú József*. A tojásokat **közvetlenül értékesíti** boltoknak, éttermeknek, ám magánszemélyeket is kiszolgál. Az S-es méretért 22 forintot kér, az M-es ára 24-25, az L-esé pedig 26-28 forint. Van bérelt földterülete, ott viszont csak a szükséges takarmány hús százalékát tudja megtermelni. A jércék darabára legutóbb 1170 forint plusz áfa volt. Tavaly már ő is inkább saját maga nevelte fel a **190 forintért vett napocsibéket**. Ha lenne rá tőkéje, inkább ketreces rendszerben folytatná a termelést. Ennek oka, hogy akkor harmadannyi munkával legalább ugyanennyi jövedelmet teremthetne elő – véli a füzesgyarmati gazda.

Minden nehézség ellenére eredményes lehet ma egy mélyalmos rendszerű vállalkozás. A termelési kedvet csak az ügyeskedők fogják vissza. A baromfiágazatban a tojással történik a **legtöbb áfacsalás**. Ennek visszaszorítását várná el a Békés megyei telep tulajdonosa – sok más termelővel együtt.

■ Gervai Péter